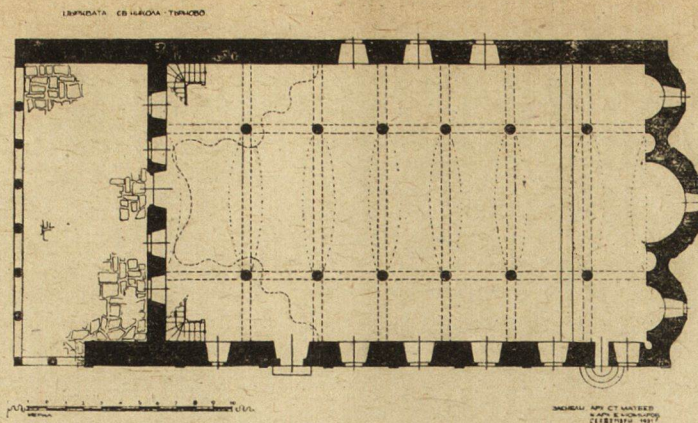

6. Търново. Църквата „Св. Никола“ (1834—1836) — раз-
пределение

(арх. заснимане: арх. Ст. Матеев и к.—арх. Ем. Момиров, авг. 1951 г.)

строени от него, заедно със сведенията, които събрахме за тях.

ЦЪРКВА „РОЖДЕСТВО БОГОРОДИЧНО“ В ТЪРНОВО

(обр. 9—13, табл. IV, 1)

В центъра на града, в тъй наречената болярска махала, в доста пространен двор се намираше търновската катедрала „Рождество Богородично“. Църковното здание без кубе е било изработено само от дялан камък — пясъчник. Градежът му, както и тоя на другите строителни части, украсени с разни оригинални архитектурни мотиви, поставени в неочаквано съседство, ни караше да се дивим пред умениято и сръчността на нашия майстор. Кръшно извитият голям главен корниз в двойна фичевска кобилица¹, изработен цял от камък и червени тухли, мотивът от 4 колонки по средата на фасадата както и елипсовидните прозорци правеха тая постройка крайно оригинална и интересна. Фасадата макар да имаше нещо, което накърняваше хубостта ѝ, беше много изразителна по архитектурни мотиви.

Църквата „Св. Богородица“, както и всички други фичеви църкви, беше трикорабна (обр. 9). Тя имаше притвор и женско отделение. Отвън беше облицована с як, сиво жълт, ситно бучардисан пясъчник; фугите навсякъде бяха бели, арките на стра-

ничните пиластри бяха иззидани с червени тухли, споени с варов разтвор. Главният корниз беше изграден от три реда здрави тухли и от камък — той е чисто фичевска работа.

През предните аркади на западната фасада — аркади които бяха запълнени с джамлъци, се влизаше в църковната артика (в притвора). Тя беше ниска, а сводовете ѝ бяха елиптични.¹

През главната входна врата, която беше доста масивна, се влизаше в същинската църква. Вътре първото впечатление, което посетителят имаше, беше от внушителните по размери цели каменни колони, от масивните сводове. Имаше много елементи на Италианския ренесанс — полукръгли сводове, позлатени с варак корнизи, колони, капители, прозоречни рамки, внушително осветление във вътрешността и пр. Доста голямата ѝ ширина спрямо височината ѝ придаваше някаква си приятна веселост, съчетана с особена тържественост — качества, присъщи на Италианския ренесанс. Сводовете ѝ бяха разделени с напречни пояси, които падаха в страничните стени върху пиластри. Вляво и вдясно в атиката имаше каменни стълби, които водеха в галерията на женското отделение. То беше оградено с особено много кокетно извит парапет в задната страна на храма. Цялата църква, с изключение на червения, покрит с тухли олтар, беше постлана с хубави квадратни мраморни плочи. Във вътрешността най-оригинални бяха двата реда капители на колоните, които два по два бяха различни. Те заслужаваха да бъдат

¹ През 1900 г. ние се опитахме да използваме „двойната фичевска кобилица“ в постройката на модерна сграда, като увенчахме с нея проекта за конкурса на „Муей на Българското възраждане“. Тая кобилица трябваше да предаде архитектурно идеята за Възраждането. Музеят, както е известно, не беше построен.

¹ В притвора се намираше гроба на прочутия търновски митрополит Климент — писателя Васил Друмев.